

Helsingfors/Mariehamn 14.10.2009

Nr 22/09

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
7.9.2009, nr 102/2009.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om landskapsbidrag till bildningsförbund, antagen av lagtinget 7.9.2009.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Landskapslagen innehåller bestämmelser om landskapsbidrag till bildningsförbund som tillhandahåller ett fritt och frivilligt bildningsarbete. Genom landskapslagen upphävs landskapslagen om landskapsbidrag för studiecirkelverksamheten (FFS 31/1965).

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen gäller landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar samt undervisning och kultur på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1 och 14 punkterna i självstyrelselagen.

Av landskapslagens 9 § 2 mom. framgår att ett villkor för erhållande av landskapsbidrag är att bildningsförbundets verksamhetspråk är svenska. Bestämmelsen är förenlig med 36 och 40 § i självstyrelselagen.

I landskapslagens 11 § ingår ett hänvisningsstadgande till rikets lag om verkställighet av skatter och avgifter (FFS 706/2007). Jämlikt 27 § 23 punkten i självstyrelselagen har riket behörighet i fråga om verkställighet av domar. Stadgandet i 11 § gäller återkrav av landskapsbidrag hos ett bildningsförbund och ansluter sig till rättsområdet undervisning och kultur. Stadgandet innehåller inte självständiga bestämmelser om verkställighet av återkrav utan hänvisar

till denna del till bestämmelserna i rikets lag, varför stadgandet kan intas i landskapslagen.

Stadgandena i landskapslagens 12 § gäller ränta och dröjsmålsränta på belopp som ska återbetalas av landskapsbidrag som landskapsregeringen beviljat. I landskapets behörighet ingår att bestämma räntesatsen för sådana bidrag. Beträffande räntans och dröjsmålsräntans storlek har hänvisningar till räntelagen (FFS 633/1982) intagits. Stadgandena föranleder inga anmärkningar från behörighetssynpunkt.

Landskapslagens 5 § 2 mom. berättigar landskapsregeringen att genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om vilka utgifter och belopp som ska anses vara i paragrafen avsedda godtagbara kostnader för landskapsbidrag. Därtill berättigar landskapslagens 14 § landskapsregeringen att, om ärendet inte hör till området för lag, genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om förutsättningarna för och förfarandet vid beviljandet av landskapsbidrag enligt landskapslagens 3 kap. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen och självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning. Ålandsdelegationen konstaterar att innehållet i delegeringsstadgandena preciseras och begränsas av den reglering som finns i landskapslagen. Enligt ordalydelsen i landskapslagens 14 § gäller delegeringen både "förutsättningarna och förfarandet vid beviljandet av landskapsbidrag enligt detta kapitel". Detta 3 kap. i landskapslagen har dock rubricerats "Ansökan och utbetalning av landskapsbidrag". Bestämmelserna om grunderna (förutsättningarna) för landskapsbidrag har emellertid de facto intagits i landskapslagens 2 kap., vilket delegeringen inte gäller. Med hänsyn härtill gäller delegeringsbestämmelserna inte grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller frågor som enligt grundlagen eller självstyrelselagen hör till området för lag. Mot denna bakgrund föreligger ingen behörighetsöverskridning.

Formuleringen i landskapslagens 7 § 2 mom. är otydlig. Av landskapslagens förarbeten framgår att innebörden med stadgandet är

att ange att det är tillräckligt att någon medlemsförening i bildningsförbundet är medarrangör till kursen för att landskapsbidrag ska kunna beviljas. Detta kan även utläsas av lagtexten och momentet föranleder inte anmärkningar från Ålandsdelegationens sida, vad gäller behörigheten.

Straffbestämmelsen i landskapslagens 15 § kan med stöd av 18 § 25 punkten i självstyrelselagen intas i landskapslagen.

Besvärshöjningen i landskapslagens 17 §, som uttryckligen utpekar högsta förvaltningsdomstolen som besvärshöjningsinstans, överensstämmer med 25 § 2 mom. i självstyrelselagen. Ålandsdelegationen konstaterar att bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen gäller beträffande besvärshöjningsförfarandet i övrigt.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskaps lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Mäenpää och Olsson jämte suppleanten Lindholm.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare